

Nr 343.

Av herr **Herlitz**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående allmän beredskapsstat för budgetåret 1944/45.

Kungl. Maj:ts proposition angående allmän beredskapsstat förtjänar synnerlig uppmärksamhet redan med hänsyn till den *oerhörda omfattningen av däri framställda anslagskrav*; beredskapsstaten motsvarar ju till sin omfattning en vanlig riksstat från förkrigstiden. Det är visserligen ej sannolikt, att de äskade beloppen helt komma att tagas i anspråk, men riksdagen kan ej underlåta att räkna med möjligheten att så blir fallet. Det bör också uppmärksammas att anslagen på beredskapsstat I endast äro »förslagsvis» beräknade och sålunda kunna komma att väsentligt överskridas (jmf. t. ex. prop. s. 93). Det får ej heller förbises, att vid sidan av riksstaten för 1944/45 och den nu föreslagna beredskapsstaten även medel, som anvisats å tidigare stater, i betydande omfattning alltjämt stå till Kungl. Maj:ts förfogande. Huru stora dessa i viss mån dolda reserver egentligen äro, har icke omnämnts i propositionen. För riksdagen vore det av stort intresse, om statsutskottet kunde åvägabringa en översikt över dem.

Då anslagsäskandenas storlek här framhålles, är det — det bör starkt betonas — icke i syfte att sätta i fråga, huruvida de avsedda utgifterna äro behöfliga eller ej. Att t. ex. kraftiga ingripanden från statens sida i en svår arbetslöshetskris äro nödvändiga och att vi ej få undandraga oss vår andel i det internationella återuppbyggnadsarbetet är för mig självklart. Frågans storleksordning framhäves endast såsom bakgrund för kravet på att den blir på ett riktigt sätt prövad.

Vad som nu föreslås tilldrager sig särskild uppmärksamhet med hänsyn till den sannolikt för framtiden prejudicerande beskaffenheten av de beslut riksdagen går att fatta. Det framgår av propositionen (s. 17) och förarbetena till densamma, att man räknar med ett för en följd av år bestående behov av liknande föranstaltningar. Detta är ju också konsekvent. Den risk för svårartade arbetslöshetskriser, som föranlett förslaget, kan ju nämligen beräknas bli bestående; när kan man över huvud taget bortse från möjligheten att sådana kriser skola inträda? *Riksdagen skall gå till sitt beslut i full insikt om att den nu lägger grunden till en ordning för statsregleringsfrågors behandling, som kan bli bestående för avsevärd tid framåt.*

I. Ärendets handläggning.

Det ingiver stor oro, att åtgärder av så vittutseende natur skola vidtagas utan att ens tillnärmelsevis prövas med tillbörlig grundlighet. Hur blir det nämligen med den »sedvanliga sakbehandling av statsmakterna som tillämpas vid behandlingen av anslagsfrågor i allmänhet» och som investeringsberedningen räknar med även för beredskapsstaten (SOU 1944: 12 s. 203)?

För det första *har regeringen icke på sedvanligt sätt prövat de framlagda förslagen*. Motiveringens knapphet är på talrika punkter iögonenfallande. I stor utsträckning har också regeringen nöjt sig med att utan närmare granskning framlägga utredningsinstansernas förslag »i principiellt obeskuret skick» (prop. s. 18). Dessa förslag vila i sin tur också — enligt sakens natur — på en mycket ofullkomlig sovring av det från statliga och kommunala myndigheter mottagna materialet (jfr t. ex. SOU 1944: 12 s. 23). Till mycket väsentlig del är det sålunda dessa myndigheters önskemål, som utan närmare prövning presenteras för riksdagen i Kungl. Maj:ts namn. Utredningen är ofullkomlig icke blott i avseende på motiveringen för de särskilda anslagen utan också med avseende på den allmänna kostnadsramen. Man saknar varje motivering för att investeringsprogrammet givits just den omfattning det fått i propositionen; på mycket lösa grunder (se t. ex. SOU 1944: 12 s. 18) har investeringsbehovets omfattning fastslagits. Propositionen stödes sålunda varken av vederbörlig dokumentering angående statliga behov eller av någon beräkning angående omfattningen av de arbetslöshetsbekämpande åtgärder som anses böra genom beslut i år möjliggöras.

Riksdagens möjligheter att pröva de framlagda förslagen äro till ytterlighet begränsade. Prövningen måste för det första hämmas av den föreliggande utredningens ofullständighet; riksdagen har ej fått den ledning från regeringens sida som den behöver. Enskilda riksdagsmän äga för det andra nästan ingen möjlighet att motionsvägen göra avvikande synpunkter gällande. Propositionen »avlämnades» den 23 maj, remitterades den 24 maj, medan den ännu blott förelåg i ett exemplar i vardera kammaren, och blev tillgänglig för kammarledamöterna först den 25 maj på kvällen. Motions tiden — vari ingå två helgdagar och tre dagar som enligt på förhand träffade dispositioner nästan voro fria från riksdagsarbete (i följd varav flertalet riksdagsmän torde varit hemresta) — utgår den 3 juni. Den ledamot av riksdagen som tilläventyrs under vistelse i hemorten sökt studera propositionen, har sett sitt arbete försvårat därigenom att den i stor utsträckning, även beträffande mycket stora anslag, kort och gott hänvisar till investeringsberedningens betänkande utan att dess uttalanden återgivits. Ytterligare svårigheter uppkomma därigenom att de utredningar angående ekonomisk efterkrigsplanering, som i viss mån ligga till grund för inves-

teringsprogrammet (SOU 1944:7) och därför också i propositionen (s. 2) åberopas, icke längre kunna erhållas från tryckeriexpeditionen.

Det återstår att hoppas att vederbörande riksdagsutskott skall kunna gå mera på djupet med spörsmålen. Den långt framskridna tiden gör emellertid, att dessa förhoppningar te sig ytterst ovissa. Vi hava i själva verket kommit mycket långt bort från det program som 1938 utstakades för den första allmänna beredskapsstaten; »de olika utgiftsändamålen böra bli föremål för Kungl. Maj:ts och riksdagens prövning efter en utredning och med stöd av en motivering av samma karaktär som när det gäller anslag å riksstaten».

Här kan icke lämnas något bidrag till den granskning i detalj av de framlagda förslagen som vore erforderlig. Jag måste inskränka mig till vissa frågor av mera allmän och principiell betydelse.

II. Beredskapsstat och riksstat.

Man måste först överväga, *vad en allmän beredskapsstat bör och icke bör innehålla*. Denna fråga är av stor vikt. Att anslag upptagas på beredskapsstat innebär nämligen att riksdagen icke har att samtidigt med anslagens anvisande taga ståndpunkt till frågan om deras finansierande. Denna påtagligt otillfredsställande form för utgiftsreglering bör *endast användas för de av regeringsformen (§ 63) angivna situationerna: »ekonomisk kris eller annat nödläge»*. Det är vidare tydligt, att den *endast bör få användas för utgifter, som bero av ovissa omständigheter* (jfr K. prop. 1940:239, s. 21, där det talas om *»icke förutsedda omständigheter vilka nödvändiggöra medelsanvisningar innan nästa lagtima riksdag samkommer»*). Dessa gränser måste iakttagas, om man vill undvika en utveckling av beredskapsstaten som helt ger planmässigheten i vår budgetbehandling till spillo (jfr även första kammarens protokoll 1944 nr 2 s. 96.) Förslaget överskrider på flera punkter dessa gränser. Detta gäller a) om hela »beredskapsstat I» (som åtminstone till största delen ej betingas av »ekonomisk kris eller annat nödläge» och som också är avsedd att omedelbart tagas i bruk), b) om »beredskapsstat II, till den del anslagen skola användas »om och i den mån försörjnings- eller arbetsmarknadsläget det medger», c) samma stat till den del den avser förberedande planeringsåtgärder som omedelbart få vidtagas. Man har i detta hänseende kommit in på felaktiga banor genom att uppställa den ur grundlagssynpunkt ohållbara principen att till beredskapsstat skola hänföras alla anslag, som »icke avse sådana normala utgifter som falla under vanliga balanseringskrav». Att statsmakterna beträffande viss utgift anse sig fria från dessa krav berättigar dem icke att behandla denna utgift annorledes än i den av regeringsformen angivna normala ordningen. Det torde vara anledning för

riksdagen att noga överväga nämnda principers hållbarhet; det föreliggande förslaget belyser klart, varthän den leder. Riktigast vore utan tvivel, att en icke ringa del av de framlagda anslagsäskandena behandlades som vanliga anslagsfrågor och, i händelse av riksdagens bifall till dem, föranledde anvisningar på riksstaten.

III. Riksdag och regering.

Den frågeställning som inför den föreliggande propositionen är den väsentligaste är emellertid denna: hur går det enligt propositionen med riksdagens makt över statsutgifterna? Här bortses från det nyss anmärkta förhållandet att riksdagen nödgas besluta utan tillfälle att i erforderlig utsträckning bilda sig en klar föreställning om vad den beslutar. Även om det i detta hänseende vore väl bestämt, kvarstår denna fråga: *blir genom de beslut riksdagen inbjudes att fatta regeringens handlingsfrihet vid statsmedlens handhavande begränsad på ett sätt som stämmer överens med vår konstitutionella ordning?*

I detta hänseende finnas åtskilliga erinringar att göra.

1. Det torde böra övervägas, huruvida med avseende å anslagen å beredskapsstat I den handlingsfrihet för regeringen, som ligger däri att de anvisas »förslagsvis», är erforderlig.

2. Meningen är att beredskapsstaterna skola »fastställas att lända till efterrättelse» (varmed väl menas detsamma som förut i viss anslutning till RF § 63 pläгат uttryckas så att beredskapsstaten fastställts att gälla »såsom förskottsstat») genom *Kungl. Maj:ts beslut; något ytterligare beslut från riksdagens sida erfordras ej*. Sedan de en gång fastställts, bibehålla de sin giltighet; man har icke upptagit den tidigare begagnade ordningen, att beredskapsstaten skall äga giltighet blott till dess viss tid efter riksdagens sammanträdande förflutit.

Ett förbehåll får dock här göras med avseende på beredskapsstat III. Om dess fastställande gäller att riksdagen först skall »höras» (varmed — betecknande nog för den brist på precision som nu för tiden kan iakttagas i viktiga konstitutionella frågor — enligt motiveringen avses att dess *medgivande* skall inhämtas), om den är »samlad». Syftar detta uttryck i överensstämmelse med grundlagarnas terminologi även på den tid då riksdagen är förpuppad (så att den då måste träda i verksamhet innan beredskapsstaten kan träda i kraft)? Denna fråga torde böra klargöras¹; då propositionen förutsätter möjligheten av att riksdagen *icke* är samlad, ger den, i betraktande av att väl intet tvivel kan råda om att riksdagen under

¹ Det vore önskvärt, att statsutskottet ville göra klart för sig vad propositionen på olika punkter avser, då riksdagen säges vara »samlad». Det vill synas som om meningen icke alltid vore densamma.

1944 kommer att vara formellt permanent, intrycket att med den tid då riksdagen är »samlad» endast avses den, då den är i verkligt arbete. Då riksdagen *ej* är samlad, skall beredskapsstat kunna fastställas av Kungl. Maj:t, men blott under villkor att riksdagen inom kort tid skall sammanträda. I motiveringen heter det att därmed »tillfälle beredes den att inom viss tid taga ställning till åtgärden». Hur detta ställningstagande skall äga rum är dunkelt. Staten är redan fastställd och anslag ställda till myndigheternas förfogande. Det är svårt att se, hur dessa åtgärder skola kunna ryggas. Även då riksdagen, när den är samlad, »höres», d. v. s. — om man får hålla sig till motiveringen — lämnar sitt medgivande till statens fastställande, är det uppenbart, att det vid detta tillfälle blir fråga om en rent formell åtgärd. I varje fall kan då ingen förnyad prövning av anslagsfrågorna äga rum. Riksdagen skall hava klart för sig, att det beslut om beredskapsstaten den nu fattar i verkligheten är till alla sina delar definitivt.

Man frågar sig, om icke andra utvägar kunnat väljas till säkerställande av riksdagens behöriga inflytande.

Det kunde för det första hava varit naturligt att *förläna de vidsträckta fullmakter, om vilka nu är fråga, giltighet endast under senare halvåret 1944 och några månader in på 1945*. Beredskapsstaterna hava ju egentligen tillkommit med hänsyn till extraordinära behov uppkommande *mellan riksdagarna*. Det måste ju också framstå som ganska naturligt, att 1945 års riksdag får taga ståndpunkt till de delar av regeringens nu föreliggande förslag, som då ännu icke förverkligats men kunna behöva förverkligas under första halvåret 1945. Ett sådant ståndpunktstagande kan äga rum på grundval av en mycket grundligare utredning om varje särskilt anslagskrav än den som nu föreligger.

Jämte en sådan begränsning *i tiden* av regeringens fullmakter kunde man för det andra också tänka sig en *begränsning av de belopp som skola stå till Kungl. Maj:ts förfogande*. Därmed toge man fasta på de i propositionen gjorda försäkringarna om att det *ej* är fråga om att helt taga de anvisade anslagen i anspråk; jfr även SOU 1944: 12 s. 203, där investeringsberedningen framhåller att en »stor finansfullmakt utan specificerad användning för olika ändamål» skulle kunnat sättas lägre än en specificerad beredskapsstat. Om riksdagen vill godkänna beredskapsstater av ungefär det innehåll som regeringen föreslagit, skulle till detta godkännande kunna fogas det förbehållet, att av de å staterna upptagna anslagen endast ett visst sammanlagt belopp finge användas utan riksdagens medgivande. Därigenom blir en hänvändelse till riksdagen nödvändig, så snart detta belopp hotar att överskridas.

3. *Förslaget upptager ett flertal anslag av betydande omfattning, med avseende på vilkas användning det är avsett att Kungl. Maj:t skall äga mycket fria händer*. Såsom särskilt framträdande exempel må anföras anslagen till

åtgärder för ekonomisk efterkrigsberedskap (100 milj. kr.) och till åtgärder för arbetsmarknadens reglering (200 + 25 milj. kr.).

Vad det förstnämnda anslaget angår, är det av den kortfattade motivering finansministern lämnat (prop. s. 103—104) utomordentligt svårt att få ett grepp om anslagets egentliga syfte; det synes egentligen kunna användas för snart sagt vilket ändamål som helst inom efterkrigsplaneringens ram. Det betänkliga i en sådan ordning ligger i öppen dag. Det torde föreligga vissa skäl att särskilt framhålla, att det icke går an att detta anslag användes till utfyllnad av kostnaderna för företag, till vilka riksdagen i annan ordning anvisat medel som visat sig otillräckliga. Jag har ej förbi-sett att finansministern om detta anslag uttalat: »År riksdagen samlad, bör givetvis, i enlighet med praxis beträffande större civila utgifter på försvarsberedskapsstaten, riksdagens medgivande till anslagsdispositionen inhämtas». Betydelsen av detta uttalande är det svårt att bedöma. Så vitt jag iakttagit, har någon sådan praxis, som av finansministern omtalas, ej tillämpats beträffande försvarsberedskapsstaten. Det torde böra övervägas, huruvida ej riksdagen kunde antingen avsevärt begränsa det ifrågavarande anslagets storlek eller också med väsentligt större noggrannhet precisera de ändamål, till vilka riksdagen efter sedvanlig prövning finner det böra användas.

I motiveringen till anslagen till åtgärder för arbetsmarknadens reglering saknar man särskilt uttalanden i sådana spörsmål, som eljest plägat tilldraga sig synnerlig uppmärksamhet då riksdagen beviljat anslag till arbetslöshetens bekämpande: angående grunderna för statsbidrag, angående lönesättningen o. s. v. Riksdagen synes knappast kunna undgå att taga ståndpunkt till dessa spörsmål.

4. Bland de många anslag, som riksdagen föreslås att utan sedvanlig prövning anvisa, skall det enligt propositionen ankomma på Kungl. Maj:t att efter närmare utredning utvälja dem, som anses böra tagas i anspråk. Det blir således ej riksdagens sak att väga olika företag mot varandra med hänsyn till deras allmänna betydelse. Eljest är man van att ett sådant bedömande äger rum från riksdagens sida; det är den som utifrån sin allmänna politiska och ekonomiska uppfattning gör klart för sig, vilka allmänna ändamål den vill främja, och vilka som måste stå tillbaka. Nu är det meningen att detta bedömande helt och hållet skall anförtros åt regeringen. Kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering fäster uppmärksamheten på detta förhållande (prop. s. 8). Den nu framlagda planen är ju icke i och för sig ett uttryck för en »rationell ekonomisk och social avvägning mellan olika behov»; den utgör i själva verket till största delen icke mycket mer än en myndigheternas önskelista. *Det blir regeringens sak att i sinom tid efter sin uppfattning genom urval bland anslagen träffa de av-*

görande besluten: att sålunda mot varandra väga olika behov inom t. ex. skolväsendet, olika grenar av socialpolitiken, försvarsväsendet, kommunikationsväsendet o. s. v. Om de spörsmål som härvid kunna inställa sig må hänvisas till kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering (prop. s. 8). Det är väl möjligt, att regeringen, då den skall verkställa urvalet, kommer att tillämpa synpunkter, som alldeles icke skulle kunnat vinna gehör i riksdagen, och sålunda vrider in utvecklingen på helt andra banor än riksdagen för sin del skulle valt. Den i förarbetena flerstädes framskymtande föreställningen, att de anmälda investeringsbehoven alla äro av den art, att de tämligen självklart måste tillgodoses inom en snar framtid, skall i detta sammanhang observeras; den ger lätt upphov till den uppfattningen att det är av mindre vikt om behoven prövas av riksdagen eller regeringen. Det är angeläget att taga sig till vara för sådana tankar, som följdriktigt leda till att riksdagens anslagsprövning egentligen är en formalitet utan större betydelse. Riksdagen har nu att överväga, om den finner det rimligt att på sådant sätt som nu föreslagits avhända sig funktioner av vital betydelse.

Det skall erkännas, att vissa skäl kunna anföras för en dylik resignation, i vad angår sådana föranstaltningar som betingas av en allvarlig arbetslöshetskris (alltså i stort sett beredskapsstat III). Redan under normala förhållanden har regeringen ett betydande inflytande över urvalet av de företag som skola tjäna till arbetslöshetens bekämpande. Och det är måhända naturligt, att i en svår arbetslöshetskris hänsynen till olika allmänna intressen i någon mån få stå tillbaka för behovet av effektiva ingripanden, där arbetslösheten påkallar sådana. Men med full styrka göra sig de här utvecklade synpunkterna gällande med avseende på sådana anslag som äro avsedda att tagas i bruk utan att en väsentlig försämring av arbetsmarknadsläget ägt rum (beredskapsstat II). Särskilt har man härvid att tänka på den inom beredskapsstat II förekommande grupp av anslag, som Kungl. Maj:t skall få ta i anspråk »om och i den mån försörjnings- och arbetsmarknadsläget det medgiver». I propositionen förklaras att beredskapsstat II icke får »sin prägel» av dessa anslag utan av en annan grupp av anslag, nämligen dem som skola användas vid en »begränsad försämring av arbetsmarknadsläget». Men vilka anslag höra till den förra kategorien, vilka till den andra? Jag har icke i propositionen funnit något klart svar på denna viktiga fråga. Det synes vara en angelägen uppgift för riksdagen att härutinnan skapa klarare linjer, och att — om nu över huvud taget sådana företag, som alldeles ej betingas av »kris» eller »nödläge», anses få tillgodoses på beredskapsstaten (se ovan under II) — med all möjlig noggrannhet binda användningen av särskilt de medel inom beredskapsstat II som skola få användas oberoende av försämring i arbetsmarknadsläget.

5. Riksdagen brukar under normala förhållanden vara intresserad av den administrativa apparat som skall handhava anslag av större betydelse. Det har nu ansetts klart, att de stora föranstaltningar, vilka propositionen handlar om, kräva betydelsefulla organisatoriska nyskapelser. Särskilt har det varit ifrågasatt att bryta ut handhavandet av anslagen ur dess vanliga departementala sammanhang och anförtro det åt en särskild ledamot av statsrådet i spetsen för en investeringsberedning; det skulle sålunda närmast bli denna »investeringsminister», som med undanskjutande i viss mån av departementscheferna finge övertaga den avvägning av statsbehoven, som egentligen skall ankomma på riksdagen. Kungl. Maj:t begär också ett anslag å 200 000 kronor för »administration av investeringsverksamheten m. m.». Men regeringen har icke tagit ståndpunkt till denna organisatoriska fråga: »frågan torde få bli föremål för ytterligare övervägande» (s. 18). För riksdagen kunde det emellertid vara ett naturligt önskemål att få denna ur konstitutionell och administrativ synpunkt mycket viktiga fråga övervägd just i nu förevarande sammanhang. Det är måhända ej ur vägen att nämna att, då departementsindelningen 1940 flyttade ut ur lagen om statsdepartementen, det räknades med att den nya grundlagstexten skulle möjliggöra för riksdagen »att statsregleringsvägen öva inflytande på den departementala organisationen» (reservation vid KU:s utl. nr 11 s. 9); reformens anhängare uttalade också i kammardebatterna att de räknade med att icke något nytt departement skulle kunna inrättas utan riksdagens samtycke.

Det avgörande, inför vilket riksdagen nu står, kan utan tvekan betecknas som skickesedigert. Under krigsåren hava vi fått finna oss i varje handa avvikelser från god ordning på finansmaktens område. De hava något så när kunnat fördragas med hänsyn till krigsförhållandena. Nu är det i huvudsak fråga om något helt annat: *Nu bereder man sig för fredsförhållanden. Kungl. Maj:ts förslag innebär, att riksdagen i detta läge skall i ännu högre grad än förut träda tillbaka för regeringen.* Den maktkoncentration i regeringens hand, som rått under kriget, skall fortsättas även efter dess slut. Välbekant är, att mången finner detta naturligt och önskvärt. Men riksdagen måste överväga, om den är beredd att acceptera en ordning, enligt vilken en betydande makt över statsfinanserna varaktigt lägges i regeringens och administrationens händer.

Det skall erkännas att de problem man står inför ej äro lättlösta. Mångahanda omständigheter försvåra vidmakthållandet under nutida förhållanden av hävdvunnen konstitutionell ordning. Det låter sig t. ex. ej som förr göra att varje vår något så när överblicka alla under följande budgetår uppkommande behov; man får på ett helt annat sätt än förr räkna med oväntade förhållanden som påkalla avgöranden av stor finan-

siell räckvidd när som helst under budgetåret. Hur skall riksdagen då kunna göra något inflytande gällande? Det vore nog önskvärt — säges det — men det låter sig dess värre icke göra. Allt beror på hur man reagerar för sådana konstateranden. Den ene ser med jämnmod, att de gamla formerna förlora sitt innehåll, medan de alltjämt till det yttre bestå och respekteras, och märker icke hur det bestående statsskicket därigenom småningom undergräves — så vida han icke hör till dem som med glädje hälsa den välkända utvecklingsgången från demokrati till diktatur. Den andre gripes av oro och säger sig, att det *just i detta läge är utomordentligt angeläget att göra vad göras kan för att göra demokratien funktionsduglig även under nutidens svåra förhållanden, skickad att lösa de mycket svårare problem som nu uppställas för den*. Enligt min tro krävas egentligen för sådant ändamål organisatoriska nydaningar; man borde sålunda kunna göra handhavandet av sådana vidsträckta finansiella fullmakter, som riksdagen nödgas lämna regeringen, beroende av samtycke från någon sorts av riksdagen vald delegation, som kunde sammanträda mellan riksdagarna. Detta vittutseende spörsmål kan naturligtvis ej resas i detta sammanhang. Men här har gjorts försök att visa, huruledes riksdagen även inom ramen för gällande ordning skulle kunna hävda sitt inflytande och sin medansvarighet i väsentligt större omfattning än som avsetts med den kungl. propositionen. I ett sådant tidsläge, varom nyss talats, synes varje steg i dylik riktning vara av betydelse, icke minst såsom vittnesbörd om att riksdagen är angelägen om att jämviktsförhållandet mellan regering och riksdag icke obetänksamt rubbas. Det är av så mycket större betydelse, som finansministerns anförande till statsrådsprotokollet icke innehåller någon som helst antydning om att beredskapsstaten ur konstitutionell synpunkt skulle erbjuda några problem.

Under den korta tid som stått till buds har jag ej tilltrött mig att utforma de synpunkter och uppslag, som jag framfört, till bestämda yrkanden. Jag måste sålunda lita till att vederbörande utskott, i den mån de finna dem beaktansvärda, vilja utarbета sådana förslag, vartill de kunna föranleda. Jag inskränker mig därför till att hemställa,

att riksdagen vid sina beslut i anledning av Kungl Maj:ts proposition nr 281, i vad den hänvisats till statsutskottet, måtte beakta vad ovan anförts.

Stockholm den 31 maj 1944.

Nils Herlitz.